Unitat estratègica

«Hi ha un milió i mig de persones a Catalunya en situació extremadament precària i el republicanisme s'hi ha de comprometre»

Amb la cirereta de la Diputació de Barcelona s'han completat les maniobres del repartiment del poder institucional a Catalunya. Tothom ha actuat segons els seus principis, la seva força i la seva conveniència. I la ciutadania interessada en la política ha pogut observar el detall dels moviments, quines eren les prioritats de cadascú, i interpretar-les segons el seu propi criteri.

Entre les paradoxes més destacades d'aquests dies, cal consignar que la reclamació retòrica de la unitat independentista ha estat, en general, directament proporcional a les divisions i la desorganització interna de qui l'esgrimia. Com si una mena d'unitat general, per principi, encara que fos buida de contingut, hagués de tenir un efecte balsàmic sobre la mateixa desorientació.

Una altra paradoxa no menys important, a l'hora de reclamar la unitat, és que s'empara en la hipòtesi segons la qual aquella mena d'unitat sense gaire més contingut que el fet de posar en un mateix receptacle tot l'independentisme convençut, proporcionaria una victòria política segura o, com a mínim, expressaria la màxima força assolida pel conjunt del moviment. Però les dades disponibles no ho acrediten.

De manera general, d'altra banda, l'apel·lació a la unitat independentista es planteja, sovint, com a punt de partida i no pas com el punt d'arribada d'un debat de caràcter general. Si això és així és perquè s'ha definit prèviament un "nosaltres" específic, els i les independentistes, susceptibles de constituir un front polític a partir d'una adhesió a la idea de la independència que la situaria abans -prèvia- que totes les altres consideracions o variables polítiques (com ser d'esquerres o de dretes, per exemple; o com donar la nació per ja definida, o, al contrari, considerar-la permanentment en construcció).

Totes aquestes posicions, sens dubte benintencionades, plantegen diversos problemes; el més important dels quals és que dificulta a la pràctica tot allò que diu voler defensar. Plantejar un front independentista suposa que des de les formacions unionistes i dependentistes, i des de la maquinària de l'Estat, sigui més fàcil organitzar i mobilitzar el front contrari. És el que pretenia de bon començament Aznar: ("*antes que España, se romperá Cataluña*").

I és el que ha pretès permanentment Ciudadanos: plantejar el contenciós entre la ciutadania catalana partidària del dret a decidir i l'Estat que li nega, com si fos un conflicte intern entre dos segments de la població catalana. Com si fos una confrontació entre dos blocs amb perfils identitaris diferents. Com si hi hagués dues comunitats en el mateix territori separades per les lleialtats, les preferències o automatismes culturals i lingüístics, els afectes o, finalment, la diversitat de les seves identificacions.

L'independentisme català, encara que sigui sota l'estrès de la repressió que pateix, no pot plantejar la unitat política en termes finalment identitaris. Perquè contradiuen la seva tradició i la seva vocació més contemporànies. Perquè comprometen el seu caràcter cada vegada més obert i inclusiu. Perquè afebleixen el mateix camp i l'allunyen de molta gent que volem i que necessitem per construir junts una ampla majoria.

L'independentisme no pot acabar fent justament allò que busquen provocar els seus adversaris: que es comporti com un moviment sectorial i monotemàtic, abocat a dirimir pureses al seu interior (amb aparatoses imputacions sectàries de traïció, de tremolors de cames, d'heterodòxia, de manca d'audàcia...), i que resulti manifestament antipàtic a l'exterior d'un cercle que es vagi

empetitint a còpia d'inflamacions simbòliques, o a còpia d'expulsions i excomunicacions decretades via Twitter.

Cal coordinar les polítiques de les formacions independentistes? Per descomptat que sí. El ventall de l'independentisme polític català és tan ampli i divers que no hi ha cap formació política que el pugui representar adequadament ella sola. Per això es parla tant d'unitat estratègica. Aquesta unitat estratègica l'han de bastir les formacions polítiques, cadascuna d'elles expressió d'una part de l'independentisme, sense que cap hagi de renunciar al seu ideari particular.

Com? Precisant els objectius compartits, explorant i procurant ampliar -si és possible- les coincidències en l'anàlisi de la situació i establint els mecanismes de col·laboració que permetin guanyar força i assolir aquells objectius.

La unitat estratègica és això. La unitat estratègica és, també, preparar una resposta conjunta a la repressió. I unitat estratègica és, per descomptat, buscar complementarietats i poder programar accions i mobilitzacions concertades amb la societat civil organitzada més enllà del camp militant. Procurant abastar tot el territori del 80%; el de la radicalitat democràtica. Es fa política per créixer, per ser més, per acumular més força; no pas per ser menys. La militància no consisteix a fer-se judicis sumaríssims els uns als altres, entre els de la corda, sinó a guanyar la complicitat i voluntat dels i les que volem atraure i que parteixen de conviccions diferents sobre el país, les seves possibilitats i les seves capacitats.

Cal evitar la reclusió monotemàtica, i parlar de política en general, de tots els temes, per exposar els avantatges que la construcció de la República per l'impuls democràtic de la ciutadania comportaria a l'hora d'abordar de manera efectiva les qüestions socials més urgents. Perquè és això, al capdavall, el que li acaba de donar sentit. Cal fer més evidents tots els compromisos socials de l'aposta independentista. Hi ha un milió i mig de persones a Catalunya en situació extremadament precària i el republicanisme s'hi ha de comprometre; han de sentir que tota aquella gran capacitat de mobilització és al seu costat, que ells són la prioritat, que la República va per ells.

Per això mateix és imprescindible aprofitar totes les vies d'intervenció, començant per les institucions de govern, però també totes les altres oportunitats de contacte i col·laboració amb les persones i grups que es mouen i treballen socialment a partir de prioritats diferents.

La Independència, la República, no són tòtems, no són abstraccions ni objectes de fe, sinó un gran objectiu polític que hem de ser capaços de concretar i defensar fora de les zones de confort de cadascú. Val més una conversa amb qui discrepa de les nostres posicions i reclama més arguments, que trenta amb els convençuts que tot ja era a tocar per intercanviar culpabilitats i llepar-nos les ferides.

Calien i caldran, efectivament, estructures d'estat. Ara sabem, però, que l'Estat disposa d'instruments molt eficaços per atacar-les. I, per això mateix, sabem que haurem d'anar construint, des de baix, espais d'organització i de sobirania republicans, també al marge de les institucions.

El repte és trobar la fórmula per, al primer terç del segle XXI, ser tan cívicament actius en la renovació dels espais públics, com ho van ser les classes treballadores i la menestralia del país fa cent anys, durant el primer terç del segle XX.

L'èxit de l'esclat republicà del 1931 es va fonamentar en la força social acumulada en les organitzacions populars. Ara, actualitzar aquella mena d'unitat popular quotidiana torna a ser una condició necessària de qualsevol nova conquesta política. I una aportació decisiva a la construcció d'una unitat política digna d'aquest nom.